

Mgr Barbara Jasienowicz-Radzewicz

**Abstract of PhD dissertation on the subject of
„Deprivation of the entitlement to sickness benefit and sick leave wages”**

This dissertation takes into consideration the following issues: the deprivation of sickness benefit and sick leave wages as well as the consequences of the misuse of sick leave in the area of labour law. Ratio legis of the introduction of the possibility to deprive the insured individuals of the entitlement to allowances, which were meant to compensate for the lack of income caused by temporary inability to work, was a significant risk of public funds abuse due to receiving benefits and the scale of sickness absences phenomenon. It has become necessary to determine whether it is admissible to terminate employment contract with an employee abusing sickness benefit or sick leave wages, stipulated in article 92 of the Labour Code, and what is the proper manner of the termination of the employment contract, considering the amendment to the Labour Code.

The choice of subject of the PhD thesis was influenced by my professional experience confirming that the application of deprivation of sickness benefit is problematical and it results in discrepancies in judicial decisions as well as in lack of certainty of law and it carries the risk of different treatment of individuals whose legal and factual situation is comparable. The authorisation of deprivation of sickness benefit for the entire period of sickness leave is imposed on the insured who engages in any profit-making activity during the period of stated incapacity for work or because of the misuse of sick leave. In the judicature and doctrine of law there are two ways of interpreting article 17, statute 1 of Act of 25 June 1999 on monetary benefits from social insurance in case of sickness and maternity: the strict one, based on a literal interpretation of the provisions of law and the liberal one, expressing the need of mitigating its rigorousness.

My PhD thesis analyses the research problems emerging from the above depicted background. In my PhD dissertation I verified the following arguments: firstly, that in view of binding legal regulations the insured individuals are forbidden to perform any profit-making activity during the period of sick leave; secondly, that every activity of the insured contrary to the behaviour characteristic of a person who is incapable of work is a manifestation of

sickness leave misuse; and thirdly that the employer is entitled to dissolve the employment contract with an employee who is abusing sickness benefit without a termination period as a result of an employee's misconduct.

The dissertation consists of five chapters incorporating analysis of regulations of social insurance law and labour law. Two first chapters are of a historical-dogmatic character. The origin of the legal regulations concerning the deprivation of sickness benefit and sick-leave wages as well as its juridical nature were presented in this part of work. Unlike initial lack of entitlement to sickness benefit, the deprivation of sickness benefit results from a misconduct of the insured who fulfils formal requirements of its acquisition. Subsequent juridical regulations evolved from means of motivation to take up medical treatment by individuals incapable of work towards sanctions for the misuse of sickness leave. Third chapter contains legal analysis of the first rationale of the deprivation of sickness benefit, i.e. profit-making activity and it describes possible forms of such activity. In chapter four of this dissertation possible forms of sickness leave misuse were shown. Last chapter includes legal analysis of possible further legal consequences of abusing sickness benefit in the area of labour law, in particular taking regulatory or disciplinary actions as well as the termination of employment contract with an employee misusing sickness leave. Finally, I presented my conclusions *de lege lata* and *de lege ferenda* formulated on the basis of the dogmatic and legal analysis of juridical regulations as well as the results of the verification of research problems of my PhD thesis. The results of my research led to the conclusion that against the background of legal regulations it is reasonable to apply the strict interpretation of the provision of law. However, *de lege ferenda* current legal regulations should be clarified and amended in order to be adjusted to the present reality and to mitigate their rigorousness. Employers interests in the area of possibility of the termination of employment contract with an employee abusing sickness benefit were secured by proper means. However, it is necessary to consider the purpose of introducing different sanctions than those in the field of social insurance towards individuals who abuse sickness benefit and are subject to compulsory insurance on other basis than the employment contract.

Barbara Jandourek-
- Radzevic

Białystok, dnia 26.05.2021r.

Mgr Barbara Jasienowicz-Radzewicz

Streszczenie rozprawy doktorskiej
pt. „Utrata prawa do zasiłku chorobowego i wynagrodzenia za czas
niezdolności do pracy”

Przedmiotem rozważań niniejszej dysertacji jest instytucja utraty prawa do zasiłku chorobowego i wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, a także konsekwencje niewłaściwego wykorzystywania zwolnienia lekarskiego w sferze prawa pracy. Motywem wprowadzenia możliwości pozbawienia ubezpieczonych prawa do świadczeń mających rekompensować brak dochodu spowodowany czasową niezdolnością do pracy, było znaczne ryzyko nadużyć środków publicznych w związku z korzystaniem z tych świadczeń oraz rozmiary zjawiska absencji chorobowej. Z uwagi na nowelizację kodeksu pracy celowe okazało się rozstrzygnięcie kwestii dopuszczalności rozwiązania stosunku pracy z pracownikiem, nadużywającym zasiłku chorobowego lub wynagrodzenia z art. 92 k. p. oraz możliwego trybu zakończenia z nim więzi pracowniczej.

Decydujący wpływ na wybór tematu rozprawy doktorskiej miały moje doświadczenia zawodowe świadczące o tym, że stosowanie instytucji utraty prawa do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego jest problematyczne i prowadzi do rozbieżności w orzecznictwie sądowym, a w konsekwencji – do braku pewności prawa oraz ryzyka odmiennego traktowania podmiotów znajdujących się w tej samej sytuacji faktycznej i prawnej. Sankcja utraty prawa do zasiłku chorobowego za cały okres zwolnienia od pracy stosowana jest wobec ubezpieczonych niezdolnych do pracy, którzy w okresie orzeczonej niezdolności do pracy wykonują pracę zarobkową lub korzystają ze zwolnienia lekarskiego w sposób sprzeczny z celem tego zwolnienia od pracy. W judykaturze i piśmiennictwie funkcjonują dwa kierunki interpretacji przepisu art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa: rygorystyczny, oparty na literalnej wykładni obowiązującej regulacji prawnej oraz liberalny, wskazujący na potrzebę złagodzenia jej rygoryzmu. Na tym tle wyłoniły się problemy badawcze mojej dysertacji. Podstawową tezę mojej dysertacji jest twierdzenie, że na tle obowiązującej regulacji prawnej wykonywanie w czasie korzystania ze zwolnienia lekarskiego jakiegokolwiek

pracy zarobkowej jest zakazane, a aktywność ubezpieczonego w tym okresie pozostająca w sprzeczności z zachowaniami typowymi dla osoby niezdolnej do pracy stanowi przejaw wykorzystywania zwolnienia od pracy niezgodnego z jego celem. Istotny problem weryfikowany w mojej pracy stanowi teza o dopuszczalności rozwiązania z pracownikiem nadużywającym zasiłku chorobowego stosunku pracy bez wypowiedzenia z jego winy.

Rozprawa doktorska składa się z pięciu rozdziałów zawierających analizę przepisów prawnych z dziedziny prawa ubezpieczeń społecznych i prawa pracy. Dwa pierwsze rozdziały mają charakter historyczno-dogmatyczny. Przedstawiona w nich została geneza regulacji prawnych dotyczących utraty prawa do zasiłku chorobowego i wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy oraz wyjaśniono charakter prawny tych instytucji. W odróżnieniu od sytuacji pierwotnego braku prawa do tych świadczeń, pozbawienie prawa do nich stanowi reakcję na naganne zachowania ubezpieczonych spełniających formalnie warunki do ich nabycia. Kolejne regulacje prawne ewoluowały od środków motywacji osób niezdolnych do pracy do leczenia w kierunku sankcji za niewłaściwe korzystanie ze zwolnienia lekarskiego. W rozdziale trzecim poddano analizie pierwszą z przesłanek utraty prawa do zasiłku chorobowego, czyli pracę zarobkową w czasie zwolnienia lekarskiego oraz ukazano możliwe formy tej aktywności. W rozdziale czwartym dysertacji przedstawiono natomiast możliwe formy wykorzystywania zwolnienia od pracy niezgodnie z jego celem. Ostatni rozdział zawiera analizę konsekwencji prawnych nadużywania zasiłku chorobowego w sferze prawa pracy, w szczególności możliwości ponoszenia odpowiedzialności porządkowej lub dyscyplinarnej przez pracownika oraz dopuszczalności zakończenia stosunku pracy z pracownikiem, który niewłaściwie wykorzystywał zwolnienie od pracy. W zakończeniu zaprezentowane zostały wnioski *de lege lata* i *de lege ferenda* sformułowane w oparciu o analizę dogmatyczno-prawną obowiązujących unormowań prawnych oraz wyniki weryfikacji głównych problemów badawczych mojej rozprawy doktorskiej. Rezultaty badań prowadzą do podstawowego wniosku, iż na tle obowiązującej regulacji prawnej zasadne jest stosowanie wykładni przepisów zgodnej ze stanowiskiem rygorystycznym, uznającej za niedopuszczalną jakąkolwiek pracę zarobkową w okresie niezdolności do pracy. *De lege ferenda* aktualne unormowania prawne powinny więc zostać doprecyzowane i znowelizowane w celu ich dostosowania do obecnych realiów oraz złagodzenia ich rygoryzmu. Interesy pracodawcy w zakresie możliwości rozwiązania stosunku pracy z pracownikiem nadużywającym zasiłku chorobowego zostały natomiast zabezpieczone w wystarczającym stopniu, gdyż po zmianie brzmienia przepisu art. 52 §1 k. p. stanowisko o możliwości rozwiązania stosunku pracy bez wypowiedzenia z pracownikiem nadużywającym świadczeń z ubezpieczenia chorobowego

pozostaje aktualne. Rozważenia wymaga natomiast celowość wprowadzenia sankcji innego rodzaju niż ubezpieczeniowe w stosunku do nadużywających zasiłku chorobowego ubezpieczonych podlegający ubezpieczeniom społecznym z innych tytułów niż umowa o pracę.

Barbara Jundakiewicz
- Radziejcz